

Струка (назив): Све струке осим: Економија, право и трговина; Туризам и угоститељство				
Занимање (назив): Сва занимања осим: Пословно-правни техничар, угоститељски техничар, туристички техничар, кулинарски техничар;				
Предмет (назив): ИСТОРИЈА				
Опис (предмета): Општеобразовни				
Модул (наслов): Историја Срба				
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	02
Сврха				
<ul style="list-style-type: none"> - да се ученици упознају са основним токовима историје српског народа, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима; - да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа. 				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 				

Теме				
4. Српски народ у борби за ослобођење и уједињење (1878–1918) 5. Српски народ у југословенској држави (1918–1991) 6. Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
СРПСКИ НАРОД У БОРБИ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ И УЈЕДИЊЕЊЕ (1878–1918) - Србија од 1878. до 1912. године - Црна Гора од 1878. до 1912. године - Срби у Аустроугарској монархији - Босна и Херцеговина под аустроугарском управом - Срби у Турском царству. Балкански ратови - Срби у Првом свјетском рату (1914–1918)	- упореди различите аспекте политичких и друштвених прилика у Србији и Црној Гори 1878–1912; - наброји најзначајније владаре српских нововјековних династија; - опише положај Срба у Хрватској, Славонији и Далмацији; - објасни хрватску политику и идеологију према Србима и шта је сачувано од те идеологије данас; - наведе циљеве аустроугарске политике у Босни и Херцеговини; - објасни узроке отпора Срба аустроугарској	- објасни историјске коријене правашке идеологије према српском народу; - даје критички осврт на покушај стварања „босанске нације” и разлоге њеног неуспјеха; - објасни узроке појаве Младе Босне; - анализира ставове представника Младе Босне; - опише међународни контекст Балканских ратова; - објасни и критички анализира Сарајевски атентат; - тумачи мотиве аустроугарске ратне политике према Србији и српском националном покрету; - упореди	- унаприједи знања о прошлости; - развија благонаклон однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да	Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне јединице. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика. - припремити географску карту Балканског полуострва, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: 1. мјеста најзначајнијих битака од 1912. до 1918. 2. правце повлачења српске војске, а затим и ослобођења Србије и јужнословенских области; 3. територију Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1918. - припремити и показати слике, односно фотографије: Петра Кочића, краља Александра Обреновића, краља Николе Петровића Његоша, краља Петра I Карађорђевића, Гаврила Принципа, Николе Пашића, војводе Радомира Путника, војводе Степе Степановића, војводе Живојина Мишића, војводе Петра Бојовића, Милунке Савић и мајора Драгутина Гавриловића. - припремити, прочитати и анализирати запажања

	<p>политици у Босни и Херцеговини;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише узроке, главне токове и последице Балканских ратова 1912–1913; - издвоји главна збивања (битке, дешавања у позадини, односи са савезницима) у рату Србије и Црне Горе против Централних сила 1914–1918; - именује најзначајније српске војсковође и најистакнутије жене од 1912. до 1918; - наброји облике терора аустроугарских власти против својих поданика Срба, нарочито у Босни и Херцеговини; - истражи и представи податке о најважнијим догађајима, појавама и личностима завичајне историје Првог свјетског рата. 	<p>карактеристичне примјере који осликавају положај становништва у окупираној Србији и Црној Гори;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни циљеве политике терора Аустроугарске према својим поданицима Србима, нарочито у Босни и Херцеговини; - дефинише и појашњава југословенску идеју; - објасни процес стварања југословенске државе у рату; - критички процијени, на основу извора, улогу Србије у стварању југословенске државе; - покаже на карти земље које су ушле у састав југословенске државе; - анализира статистичке податке о страдању Србије и Срба у рату у односу на друге државе и народе. 	<p>превазиђе стереотипе и предрасуде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука. 	<p>Анте Старчевића о Србима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити текст Првог царског меморандума Срба у Босни и Херцеговини из 1896, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и објаснити панос са родословима српских нововјековних династија: Карађорђевића, Обреновића и Петровић-Његоша; - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Србије и Црне Горе; - припремити текст Аустроугарског ултиматума Србији 23. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст одговора Србије 25. јула 1914. на ултиматум, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа регента Александра 29. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа краља Николе 6. августа 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Нишке декларације 7. децембра 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити наређење мајора Гавриловића о одбрани Београда 1915. и прочитати га; - припремити текст Одлуке Велике народне скупштине Војводине 25. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлука Велике народне скупштине српског народа у Црној Гори 26. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа Народног вијећа из Бањалуке о уједињењу са Србијом 27. новембра 1918, прочитати га и анализирати; - припремити текст о проглашењу Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1. децембра 1918,
--	--	--	--	--

				<p>прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <ul style="list-style-type: none">- припремити и показати неке од фотографија из ослободилачких ратова од 1912. до 1918;- за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
<p>СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ (1918–1991)</p> <ul style="list-style-type: none">- Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929)- Краљевина Југославија (1929–1941)- Друштво, привреда и култура југословенске краљевине- Слом Југославије у Априлском рату 1941. и његове посљедице- Независна Држава Хрватска и њена политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945)- Антифашистички покрети отпора и рат у Југославији (1941-1945)- Карактер и посљедице рата у Југославији- Учвршћивање	<ul style="list-style-type: none">- објасни политичке прилике у којима је донесен Видовдански устав;- опише одлике централистичке и федералистичке концепције уређења државе;- наведе узроке и посљедице личног режима краља Александра I Карађорђевића;- наброји унутрашње непријатеље Краљевине Југославије који су радили на њеном рушењу;- објасни међународни положај југословенске државе;- именује најважније личности политичког, културног, научног и вјерског живота;- прикупи и представи податке о наслјеђу	<ul style="list-style-type: none">- анализира социјалну, вјерску и националну структуру становништва југословенске државе на основу резултата пописа становништва 1921. и 1931. године;- упореди по сличностима и разликама најважније политичке странке у Краљевини СХС;- критички процијени историјску улогу краља Александра I Карађорђевића;- анализира, на основу извора, најважније одредбе Споразума Цветковић–Мачек;- упореди по сличностима и разликама аграрно (традиционално) и индустријско (модерно) друштво;	<ul style="list-style-type: none">- припремити географску карту Југославије, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама:<ol style="list-style-type: none">1. административно-територијалну подјелу Краљевине Југославије из 1929,2. окупаторску подјелу Југославије 1941,3. мапу геноцида над Србима у НДХ, са најзначајнијим стратиштима и логорима,4. мјеста највећих битака,5. административно-територијалну подјелу социјалистичке Југославије.- припремити и показати фотографије: краља Александра I Карађорђевића, кнеза Павла Карађорђевића, Милана Стојадиновића, Стјепана Радића, Владка Мачека, Анте Павелића, Драгољуба Михаиловића, Милана Недића, Јосипа Броза Тита и Николаја Велимировића.- припремити текст Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 28. јуна 1921. (Видовдански устав), прочитати и анализирати чланове: 1, 3, 5 и 15.- припремити текст Прокламације краља Александра 6. јануара 1929, прочитати и анализирати његове дијелове;- припремити текст Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја 3. октобра 1929, прочитати и анализирати његове дијелове;- припремити текст Октоисаног устава 3. септембра 1931, прочитати и анализирати	

<p>комунистичке власти по совјетском моделу (1945-1948)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вријеме преображаја (1948-1974) - Вријеме кризе (1974-1991) - Привредни, друштвени и културни развој 	<p>југословенске краљевине у свом завичају;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни узроке и последице слома Југославије у Априлском рату; - анализира и утврђује узроке формирања НДХ; - објасни и поткрепљује аргументима узроке и последице геноцида над Србима у НДХ (1941-1945); - опише холокауст (геноцид над Јеврејима) и геноцид над Ромима у НДХ; - наброји најзначајније логоре и стратишта у НДХ; - упореди по сличностима и разликама циљеве и стратегије борбе партизанског и четничког покрета; - наведе најзначајније ратне операције на југословенском ратишту; - покаже на карти мјеста и просторе најважнијих ратних збивања; - именује 	<ul style="list-style-type: none"> - процјењује и поткрепљује аргументима тезе за и против војног пуча од 27. марта 1941; - анализира и утврђује допринос српског народа и Југославије побједи Антифашистичке коалиције; - даје критичку процјену политике великих сила према Југославији; - истражи акцију Диане Будисављевић и њен значај; - опише завршне борбе за ослобођење Југославије; - изабере примјере окупаторског и квислиншког терора у Југославији; - критички анализира фотографије из Другог свјетског рата; - указује на политику обрачуна комунистичке власти са идеолошким неистомишљеницима; - анализира југословенску политику несврстаности у контексту 		<p>чланове: 1, 2, 29 и 116;</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити текст Споразума Цветковић – Мачек 23. августа 1939, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст запажања британског премијера Винстона Черчила о 27. марту 1941. у Југославији, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Хитлерове одлуке о уништењу Југославије као државе 27. марта 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа о успостављању НДХ 10. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе за обрану народа и државе 17. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе о забрани ћирилице 25. априла 1941, прочитати је и анализирати; - припремити текст Министарске наредбе о називу „грчко-источне вјере” 18. јула 1941, прочитати га и анализирати; - припремити текстове говора које су одржали Миле Будак и Виктор Гутић, у којима позивају на уништење Срба, прочитати их и анализирати; - припремити текст одлука Другог засједања АВНОЈ-а 29. и 30. новембра 1943, прочитати и анализирати њихове дијелове; - припремити текст писма Јосипа Броза Тита упућеног Стаљину 5. јула 1944, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава ФНРЈ из 1946, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 6 и 9. - припремити текст Слободана Јовановића о Јосипу Брозу Титу из 1954, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устафа СФРЈ из 1974,
--	--	--	--	--

	<p>најистакнутије личности, мушкарце и жене, у рату на простору окупиране Југославије;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе најистакнутије ставараоце на пољу умјетности; - истражи и представи податке о ратним збивањима и свакодневном животу у свом завичају током рата; - наведе главне друштвене, политичке, економске и културне одлике периода 1945-1948. у Југославији; - опише узроке и посљедице сукоба Југославије са СССР-ом 1948. године; - наброји правце масовних миграција становништва; - објасни положај вјерских заједница; - наведе најважнија достигнућа у областима привреде, школства, здравства, науке, културе и спорта; - препозна примјере насљеђа 	<p>међународних односа у Европи и свијету;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже кризе социјалистичке Југославије са процесом њене децентрализације и дезинтеграције; - анализира историјску улогу Јосипа Броза Тита; - упореди различите аспекте друштва и издвоји примјере који репрезентују друштвену, привредну и политичку кризу у осамдесетим годинама 20. вијека; - објасни посљедице индустријализације Југославије; - опише промјене у положају жена у друштву; - препозна промјене у свакодневном животу становника градова и села. 		<p>прочитати и анализирати чланове: 1, 2 и 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Краљевине СХС/Југославије, социјалистичке Југославије и њених република, као и текст државних химни; - припремити и показати неке од фотографија из југословенске државе од 1918. до 1991, а посебно из периода од 1941. до 1945; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
--	---	---	--	---

	социјалистичког периода у свом завичају.			
<p>РЕПУБЛИКА СРПСКА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА И ПРОСТОР БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА КРАЈУ XX И ПОЧЕТКУ XXI ВИЈЕКА</p> <p>- Пропаст Југославије. Ратови за југословенско наслеђе</p> <p>- Србија и Црна Гора на крају XX и почетку XXI вијека</p> <p>- Грађански рат у Босни и Херцеговини (1992–1995). Стварање Републике Српске</p> <p>- Република Српска у дејтонској Босни и Херцеговини</p>	<p>- опише унутрашње и спољне узроке пропасти Југославије;</p> <p>- процијени основне чињенице о пропасти Југославије;</p> <p>- наведе узроке, главне токове и посљедице грађанског рата у БиХ;</p> <p>- наброји најважније датуме и догађаје у стварању Републике Српске;</p> <p>- наведе најзначајније личности у стварању Републике Српске;</p> <p>- објасни улогу Војске Републике Српске у стварању Републике Српске;</p> <p>- наброји корпусе Војске Републике Српске;</p> <p>- издвоји главне фазе у развоју Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине послје 1995;</p> <p>- препозна и дефинише циљеве три националне политике</p>	<p>- критички процијени представе о Србима у иностраном јавном мњењу у вријеме ратова за југословенско наслеђе;</p> <p>- издвоји главне фазе у развоју Србије и Црне Горе на крају XX и почетку XXI вијека;</p> <p>- анализира промјене броја и положаја Срба изван Србије и Републике Српске послје 1991. године;</p> <p>- критички анализира улогу Хашког трибунала;</p> <p>- упореди по сличностима и разликама свакодневни живот почетком XXI вијека са свакодневним животом у доба социјализма;</p> <p>- истражи положај жена у Републици Српској.</p>		<p>- припремити географске карте Југославије и Босне и Херцеговине;</p> <p>- припремити и показати карту Републике Српске Крајине;</p> <p>- припремити и показати карту Републике Српске уочи 1995;</p> <p>- припремити и показати карту Босне и Херцеговине по Дејтонском споразуму 1995;</p> <p>- припремити и показати фотографије: Слободана Милошевића, Фрање Туђмана, Алије Изетбеговића, Радована Караџића и Ратка Младића.</p> <p>- припремити текст <i>Исламске декларације</i> Алије Изетбеговића, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Одлуке о оснивању Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 24. октобра 1991, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Декларације о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине 9. јануара 1992, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Устава Српске Републике Босне и Херцеговине 28. фебруара 1992, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9;</p> <p>- припремити текст Одлуке о формирању Војске Републике Српске 12. маја 1992, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Анекса IV Дејтонског споразума – Устава Босне и Херцеговине 21.</p>

	у БиХ; - истражи и представи податке о најважнијим збивањима завичајне историје у вријеме Републике Српске.			новембра 1995, прочитати и анализирати чланове: 3, 4, 5 и 6. - припремити текст Милорада Екмечића о Републици Српској, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и показати знамења (заставе и грбове) СР Југославије, Србије, Црне Горе, Хрватске, Републике Српске Крајине, Босне и Херцеговине и Републике Српске, као и текстове химни Србије и Републике Српске; - припремити и показати неке од фотографија из Одбрамбено-отаџбинског рата 1992–1995. и НАТО агресије на СР Југославију 1999; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
--	--	--	--	--

Интеграција

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске;
- Мира Шобот, Бранка Штрбац, Есад Заховић, *Историја за 1. разред средњих стручних школа осим занимања пословно-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС Источно Сарајево
- Веселиновић Андрија и Љушић Радош, *Српске династије*, Београд – Нови Сад 2001.
- Guskova Jelena, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I–II, Beograd 2003.
- Димић Љубодраг, *Историја српске државности*, III, *Србија у Југославији*, Нови Сад 2001.
- Димић Љубодраг, *Културна политика Краљевине Југославије 1918–1941*, I–III, Београд 1997.
- *Документа о геноциду над Србима у Босни и Херцеговини од априла до августа 1941.* (приредио Здравко Антонић), Бања Лука – Српско Сарајево 2001.
- Ђурић Мишина Вељко, *Голгота Српске православне цркве 1941–1945*, Београд 1997.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.

- Екмечић Милорад, *Историјске и стратешке основе Републике Српске*, Република Српска – петнаест година постојања и развоја, Бања Лука 2007, 37–61.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскрићу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 1, Бања Лука 2017;
- *Енциклопедија Републике Српске*, 2, Бања Лука 2018.
- *Знаменита документа за историју српског народа 1538–1918*. (приредили Дејан Микавица, Владан Гавриловић и Горан Васин), Нови Сад 2007.
- *Историја српског народа* (група аутора), I–VI, Београд 1994.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- *Jugoslavija 1918–1988: tematska zbirka dokumenata* (priredili Branko Petranović i Momčilo Zečević), Beograd 1988.
- Кољанин Милан, *Идеологија и политика уништења Срба у НДХ*, Војноисторијски гласник, 1, Београд 2011, 66–91.
- *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000*. (група аутора), Београд 2001.
- Краљачић Томислав, *Калајев режим у Босни и Херцеговини 1882–1903*, Сарајево 1987.
- Крестић Василије, *Геноцидом до велике Хрватске*, Београд 2015.
- Крестић Василије, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848–1914*, Београд 1995.
- Љушић Радош, *Историја српске државности, II, Србија и Црна Гора нововековне српске државе*, Нови Сад 2001.
- Микавица Дејан, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Историја Срба у Црној Гори 1496–1918*, Нови Сад 2013.
- Микавица Дејан, Лемајић Ненад, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Срби у Хабзбуршкој монархији од 1526. до 1918*, I–II, Нови Сад 2016.
- Mikić Đorđe, *Austrougarska ratna politika u Bosni i Hercegovini 1914–1918*, Banja Luka 2011.
- Мирковић Јован, *Злочини над Србима у Независној Држави Хрватској: фотомонографија*, Београд 2014.
- Николић Коста, *Историја Равногорског покрета 1941–1945*, I–III, Београд 1999.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Petranović Branko, *Istorija Jugoslavije 1918–1988*, I–III, Beograd 1988.
- Petranović Branko, *Srbija u Drugom svetskom ratu 1939–1945*, Beograd 1992.
- *Република Српска у Одбрамбено-отаџбинском рату* (група аутора), Бања Лука 2018.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- *Srbi u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj: izabrana dokumenta* (priredili Nikola Živković i Petar Kačavenda), Beograd 1998.
- Ћоровић Владимир, *Црна књига: патње Срба Босне и Херцеговине за време Светског рата 1914–1918*, Бања Лука 2014.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.